

Byla C-790/23 [Qassioun]¹**Prašymas priimti prejudicinį sprendimą****Gavimo data:**

2023 m. gruodžio 21 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:*Korkein hallinto-oikeus* (Suomija)**Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:**

2023 m. gruodžio 18 d.

Apeliantė:

X

Kitas bylos dalyvis:*Maahanmuuttovirasto***KORKEIN HALLINTO-OIKEUS
(VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS
TEISMAS)****Tarpinis
sprendimas**

<...>

2023 m. gruodžio
18 d.

<...>

<...>

Bylos dalykasEuropos Sąjungos Teisingumo Teismui
pateiktas prašymas priimti prejudicinį
sprendimą pagal Sutarties dėl Europos
Sąjungos veikimo (SESV) 267 straipsnį**Apeliantė**

X, Sirija

Byloje išklaustas dalyvis*Maahanmuuttovirasto* (Imigracijos
institucija)

¹ Šios bylos pavadinimas išgalvotas. Jis neatitinka jokios bylos šalies tikrojo vardo, pavardės ar pavadinimo.

Skundžiamas sprendimas

Helsingin hallinto-oikeus (Helsinkio administracinis teismas), 2022 m. gruodžio 15 d. <...>

Pagrindinės bylos dalykas ir reikšmingos faktinės aplinkybės

(1) X (toliau – apeliantė) yra Sirijos pilietė iš Damasko. Ji yra netekėjusi pilnametė moteris, etninės kilmės arabė, pagal religiją – musulmonė sunitė. Jos motina ir nepilnametės seserys, su kuriomis ji keliavo iš Sirijos į Daniją, o vėliau į Suomiją, šiuo metu yra Suomijoje. Jos pačios teigimu, apeliantė su tėvu nebendrauja. Jai buvo diagnozuotas potrauminio streso sutrikimas ir sunkios depresijos sutrikimas be psichozės simptomų.

(2) Apeliantė pirmą kartą tarptautinės apsaugos Danijoje paprašė 2016 m. liepos 1 d. 2016 m. rugpjūčio 29 d. Danija, remdamasi jos apsaugos poreikiu, pagal Danijos užsieniečių įstatymo 7 straipsnio 3 dalį suteikė jai leidimą laikinai gyventi šalyje. Apeliantės leidimas gyventi šalyje galiojo nuo 2016 m. rugpjūčio 29 d. iki 2020 m. lapkričio 12 d.

(3) 2020 m. lapkričio 17 d. sprendimu Danijos imigracijos institucija, remdamasi Danijos užsieniečių įstatymo 11 straipsnio 2 dalimi, *ex officio* nusprendė nepratęsti leidimo gyventi šalyje, motyvuodama tuo, kad nebeliko leidimo gyventi šalyje pagrindo. Danijos pabėgėlių apeliacinis komitetas² 2021 m. liepos 2 d. sprendimu institucijos sprendimo nepakeitė. Apeliacinio komiteto sprendimu apeliantei buvo nurodyta išvykti iš šalies ne vėliau kaip praėjus mėnesiui nuo sprendimo priėmimo dienos. Sprendime teigiama, kad apeliantė gali būti gražinta į Siriją, jei savo noru neišvyks iš šalies. Tačiau sprendime nurodyta, kad Danijos vyriausybė dėl užsienio politikos priežasčių nusprendė kol kas negražinti pabėgėlių į Siriją. Sprendime numatyta, kad apeliantei gali būti uždrausta atvykti į visas ES valstybes nares (išskyrus Airiją) ir visas Šengeno valstybes, jei ji neįvykdys įpareigojimo išvykti iš šalies.

(4) 2021 m. liepos 27 d. apeliantė Suomijoje pateikė tarptautinės apsaugos prašymą. Grįsdama savo prašymą apeliantė nurodė priverstinės santuokos grėsmę. Be to, apeliantė per Danijoje vykusią demonstraciją prieš Sirijos režimą buvo nufotografuota, nuotraukos išsiųstos į Siriją.

(5) 2021 m. liepos 29 d. *Maahanmuuttovirasto* pateikė Danijai prašymą atsiimti pagal reglamentą „Dublinas III“³. 2021 m. rugpjūčio 5 d. Danija

² *Flygtningeævnet*.

³ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės

patenkino šį prašymą remdamasi šio reglamento 18 straipsnio 1 dalies d punktu.

(6) 2021 m. lapkričio 12 d. sprendimu *Maahanmuuttovirasto* atmetė apeliantės tarptautinės apsaugos prašymą kaip nepriimtina ir nesuteikė jai leidimo gyventi šalyje. *Maahanmuuttovirasto* nusprendė išsiųsti apeliantę į Daniją ir uždraudė jai dvejus metus atvykti į Suomiją.

(7) 2022 m. vasario 2 d. *Maahanmuuttovirasto* informavo Daniją, kad 2022 m. vasario 5 d. pasibaigęs perdavimo terminas pagal reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 2 dalį buvo pratęstas iki 2023 m. vasario 5 d. po to, kai apeliantė pasislėpė. Ji neatvyko atlikti koronaviruso tyrimo, laikas kuriam buvo rezervuotas dėl jos išsiuntimo iš šalies, ir buvo paskelbta dingusia be žinios. Vėliau, 2022 m. vasario 4 d., ji grįžo į užsieniečių centrą.

(8) Skundžiama nutartimi *Helsingin hallinto-oikeus* (Helsinkio administracinis teismas) atmetė apeliantės skundą.

(9) Apeliantė kreipėsi į *Korkein hallinto-oikeus*, prašydama priimti apeliacinį skundą dėl administracinio teismo sprendimo; savo skundu ji siekia, kad būtų panaikinti administracinio teismo ir *Maahanmuuttovirasto* sprendimai. Byla, jos nuomone, turėtų būti gražinta *Maahanmuuttovirasto*, visų pirma siekiant suteikti tarptautinę apsaugą arba leidimą gyventi šalyje, alternatyviai – siekiant išnagrinėti tarptautinės apsaugos prašymą. Apeliantė taip pat prašo uždrausti vykdyti išsiuntimą iš šalies ir paskirti žodinį bylos nagrinėjimą.

(10) 2023 m. sausio 13 d. *Korkein hallinto-oikeus* patvirtino laikinąsias apsaugos priemones <...>, uždrausdamas vykdyti apeliantės išsiuntimą iš šalies tol, kol *Korkein hallinto-oikeus* priims sprendimą dėl apeliacinio skundo priėmimo arba kol bus priimtas kitas sprendimas.

Pagrindiniai šalių argumentai

(11) Apeliantė teigia, kad *Maahanmuuttovirasto* sprendimas atmesti jos tarptautinės apsaugos prašymą kaip nepriimtina prieštarauja Sąjungos teisei, bent jau kiek tai susiję su papildoma apsauga. Danija netaiko nei Priskyrimo direktyvos⁴, nei Procedūrų direktyvos⁵. Anot apeliantės, jos išsiuntimas į

vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (nauja redakcija, vadinamasis reglamentas „Dublinas III“)

⁴ 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų (nauja redakcija)

⁵ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (nauja redakcija)

Daniją reiškia, kad jos tarptautinės apsaugos prašymas jokiaje stadijoje nebus nagrinėjamas papildomos apsaugos suteikimo aspektu. Atsižvelgiant į Teisingumo Teismo sprendimo byloje C-497/21 52 ir 55 punktus, tai prieštarauja Sąjungos teisei.

(12) Apeliantė taip pat teigia, kad baiminasi, jog iš Danijos bus išsiųsta į Siriją. Remiantis administracine praktika, susijusia su *Maahanmuuttovirasto* sprendimais, ir Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencija, grąžinimas į Siriją prieštarauja Europos žmogaus teisių konvencijos 3 straipsniui. Be to, apeliantė baiminasi, kad jai teks neribotą laiką gyventi Danijoje nežmoniškais sąlygomis deportacijos centre, kur jos asmeninės teisės bus labai apribotos. Šios aplinkybės yra sisteminė Danijos priėmimo sistemos klaida, bent jau sirų atžvilgiu, atsižvelgiant į tai, kad niekas negali būti grąžintas į Siriją. Apeliantės išsiuntimas į Daniją pažeidžia negrąžinimo principą.

(13) Vis dėlto bet kuriuo atveju perdavimo terminas turėtų būti laikomas pasibaigusiu, nes apeliantė nesislapstė, todėl terminas negalėjo būti pratęstas. Be to, apeliantė nebuvo perduota iš karto, kai tik tai buvo praktiškai įmanoma.

(14) *Maahanmuuttovirasto* teigia, kad specialus Danijos statusas Sąjungos prieglobsčio sistemoje neturi įtakos reglamento „Dublinas III“ taikymui. Šiuo klausimu *Maahanmuuttovirasto* daro nuorodą į Teisingumo Teismo sprendimo byloje C-497/21 49 punktą. *Maahanmuuttovirasto* taip pat teigia, kad Dublino sistema grindžiama tarpusavio pasitikėjimo principu. Tai, kad valstybėse narėse nepriimami identiški sprendimai, negali būti laikoma priežastimi nukrypti nuo tarpusavio pasitikėjimo principo. Nei Teisingumo Teismas, nei Europos Žmogaus Teisių Teismas nenustatė, kad Danijos prieglobsčio ar priėmimo sistema turėtų sisteminių trūkumų. *Maahanmuuttovirasto* taip pat teigia, kad apeliantė sąmoningai vengė perdavimo neatvykdama atlikti koronaviruso tyrimo. Ji buvo informuota apie testo datą ir nepateikė valdžios institucijoms pateisinamos neatvykimo priežasties. *Maahanmuuttovirasto* galėjo daryti prielaidą, kad apeliantė slapstosi. Jei terminas vis dar skaičiuojamas, atsakomybė nepereina prašančiajai valstybei narei vien dėl to, kad perdavimas neįvyko iš karto.

Suomijos nacionalinės teisės aktai

(15) Pagal *Ulkomaalaislaki* (301/2004)⁶ (Užsieniečių įstatymas 301/2004) 103 straipsnio 2 dalį (su paskutiniais pakeitimais, padarytais Įstatymu 29.3.2019/437) tarptautinės apsaugos prašymas gali būti atmestas kaip nepriimtinas, jei prašytojas gali būti perduotas kitai valstybei, atsakingai už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą pagal reglamentą „Dublinas III“.

⁶ Finlex: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040301>

(16) Pagal *Ulkomaalaislaki* 147 straipsnį (su paskutiniais pakeitimais, padarytais Įstatymu 30.12.2013/1214) joks asmuo negali būti perkeltas, išsiųstas ar atsisakymo įleisti į šalį atveju grąžintas į teritoriją, kurioje jam gresia mirties bausmė, kankinimas, persekiojimas arba kitoks žmogaus orumą žeminantis elgesys, taip pat į teritoriją, iš kurios jis gali būti išvežtas į tokią teritoriją.

(17) Pagal *Ulkomaalaislaki* 148 straipsnio 2 dalį be leidimo gyventi šalyje atvykęs užsienietis gali būti perkeltas ir tuo atveju, jei Suomijoje jis gali būti tik su viza arba leidimu gyventi šalyje, tačiau jis dėl jų nesikreipė arba jie jam nebuvo išduoti.

Danijos nacionalinės teisės aktai

(18) Danijos užsieniečių įstatymo⁷ („Udlændingelov“) 7 straipsnyje nustatyta:

„1. Užsieniečiui, pateikusiam prašymą, išduodamas leidimas laikinai gyventi šalyje, jeigu jam taikoma 1951 m. liepos 28 d. Pabėgėlių konvencija.

2. Užsieniečiui, pateikusiam prašymą, išduodamas leidimas laikinai gyventi šalyje, jeigu jam grįžus į kilmės šalį gresia mirties bausmė, kankinimas, nežmoniškas ar žeminamas elgesys arba baudimas. Pirmame sakinyje nurodytas prašymas taip pat laikomas prašymu išduoti leidimą laikinai gyventi šalyje pagal 1 dalį.

3. 2 dalyje nurodytais atvejais, kai mirties bausmės, kankinimo, nežmoniško ar žeminamo elgesio arba baudimo rizika grindžiama itin rimta padėtimi kilmės šalyje, kuriai būdingas savavališkas smurtas ir išpuoliai prieš civilius gyventojus, leidimas laikinai gyventi išduodamas pateikus prašymą. Pirmame sakinyje nurodytas prašymas taip pat laikomas prašymu išduoti leidimą gyventi šalyje pagal 1 ir 2 dalis.

4. 1–3 dalys *mutatis mutandis* taikomos užsieniečiui, kuris pagal teisės aktus, priimtus remiantis *Lov om fuldbyrdelse af straf m.v.* (Bausmių vykdymo įstatymas) 1a straipsnio 2 dalimi, atlieka laisvės atėmimo bausmę arba jam taikoma su laisvės atėmimu susijusi priemonė, arba jis yra apgyvendintas atitinkamoje įstaigoje pagal teisės aktus, priimtus remiantis *Hjemrejselov* (Grįžimo įstatymas) 1a straipsnio 4 dalimi.

5. Leidimą gyventi šalyje pagal šio straipsnio 1–3 dalis gali būti atsisakyta išduoti, jei užsienietis jau yra gavęs apsaugą kitoje šalyje arba jei jis turi glaudžių ryšių su kita šalimi, kurioje, preziumuotina, jis gali gauti

⁷ *Udlændingeloven* (LBK nr 1079 af 10/08/2023), <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2023/1079>

apsaugą. Pirmame sakinyje nurodytas sprendimas gali būti priimtas neatsižvelgiant į tai, ar užsienietis patenka į 1–3 dalių taikymo sritį.“

(19) *Udlændingelov* 11 straipsnio 2 dalyje numatyta:

„2. Leidimas laikinai gyventi šalyje, išduotas su galimybe nuolat gyventi šalyje, pratęsiamas pateikus prašymą, išskyrus atvejus, kai yra pagrindas panaikinti leidimą gyventi šalyje pagal 19 straipsnį. *Udlændingestyrelse* (Užsieniečių reikalų tarnyba) *ex officio* priima sprendimą dėl pagal 7 straipsnį ir 8 straipsnio 1 ir 2 dalis išduoto leidimo laikinai gyventi šalyje pratęsimo, jei tam yra pagrindas. 19 straipsnio 7 ir 8 dalys *mutatis mutandis* taikomos sprendimui dėl pagal 9 straipsnio 1 dalies 1 punktą arba 9c straipsnio 1 dalį išduoto leidimo gyventi šalyje pratęsimo dėl šeimos ryšių su užsieniečiu, kuriam leidimas gyventi šalyje išduotas pagal 7 straipsnį arba 8 straipsnio 1 ar 2 dalį.“

(20) *Udlændingelov* 53a straipsnio 2 dalies trečiame sakinyje nustatyta:

„Jeigu užsieniečiui, kuris yra šalyje arba kuris pagal teisės aktus, priimtus remiantis *Lov om fuldbyrdelse af straf m.v.* (Bausmių vykdymo įstatymas) 1a straipsnio 2 dalimi, atlieka laisvės atėmimo bausmę arba jam taikoma su laisvės atėmimu susijusi priemonė, arba kuris yra apgyvendintas atitinkamoje įstaigoje pagal teisės aktus, priimtus remiantis *Hjemrejselov* (Grįžimo įstatymas) 1a straipsnio 4 dalimi, *Udlændingestyrelse* (Užsieniečių reikalų tarnyba) atsisako išduoti leidimą gyventi šalyje pagal 7 straipsnį, nepratęsia pagal 7 straipsnį arba 8 straipsnio 1 ar 2 dalį išduoto leidimo gyventi šalyje arba jį panaikina, arba jeigu ji pagal 32b arba 49a straipsnį nusprendžia, kad išsiuntimas iš šalies nepažeidžia 31 straipsnio, sprendimas laikomas skundu *Flygtningenævnet* (Pabėgėlių apeliacinis komitetas).“

Reikšmingos Sąjungos teisės nuostatos

Specialus Danijos statusas

(21) Pagal prie Europos Sąjungos sutarties (ESS) ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) pridėto protokolo (Nr. 22) dėl Danijos pozicijos 1 straipsnio 1 dalį Danija nedalyvauja Tarybos darbe nustatant priemones pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo trečiosios dalies V antraštinę dalį. Tarybos sprendimams, kurie priimami vieningai, būtinas vieningas Tarybos narių, išskyrus Danijos Vyriausybės atstovo, pritarimas.

(22) Pagal protokolo 2 straipsnį Danijai nėra privalomos ar taikomos jokios Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo III dalies V antraštinės dalies nuostatos, jokia pagal šią antraštinę dalį priimta priemonė, jokia pagal šią antraštinę dalį Sąjungos sudaryto tarptautinio susitarimo nuostata ir joks Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimas, aiškinantis bet kurią tokią nuostatą ar priemonę arba bet kurią pagal tą antraštinę dalį pakeistą ar keistiną priemonę. Tokia nuostata, priemonė ar sprendimas jokiū būdu neturi

įtakos Danijos kompetencijai, teisėms ir pareigoms bei neturi įtakos Bendrijos ar Sąjungos *acquis* ir nėra Sąjungos teisės dalis, kai jie taikomi Danijai. Visų pirma Sąjungos teisės aktai policijos ir teismų bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose srityje, priimti iki Lisabonos sutarties įsigaliojimo, kurie yra iš dalies keisti, Danijai tebėra privalomi ir taikomi nepakeisti.

(23) Europos bendrijos ir Danijos Karalystės susitarimo dėl valstybės narės, atsakingos už Danijoje ar kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijų ir mechanizmų ir sistemos EURODAC, skirtos pirštų atspaudams lyginti, siekiant veiksmingai taikyti Dublino konvenciją (OL L 66, 2006, p. 38, toliau – Sąjungos ir Danijos susitarimas) 2 ir 3 straipsniuose buvo susitarta dėl reglamento „Dublinas II“ nuostatų taikymo arba jų pakeitimų Sąjungos ir Danijos santykiuose.

Reglamentas „Dublinas III“

(24) 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai, 10 konstatuojamojoje dalyje nustatyta, kad siekiant užtikrinti vienodą požiūrį į visus tarptautinės apsaugos prašytojus ir gavėjus bei suderinamumą su šiuo metu galiojančia Sąjungos prieglobsčio, visų pirma su 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų, šio reglamento taikymo sritis apima papildomos apsaugos prašytojus ir asmenis, kuriems papildoma apsauga gali būti suteikta.

(25) Reglamento 2 straipsnio b punkte nustatyta, kad šiame reglamente „tarptautinės apsaugos prašymas“ apibrėžiamas kaip tarptautinės apsaugos prašymas, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/95/ES 2 straipsnio h punktą.

(26) Pagal reglamento 3 straipsnio 1 dalį valstybės narės nagrinėja kiekvieną trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės, bet kurios iš jų teritorijoje, įskaitant pasienį arba tranzito zonas, prašančio tarptautinės apsaugos, prašymą. Prašymą nagrinėja viena valstybė narė, būtent ta, kuri yra atsakinga pagal III skyriuje nustatytus kriterijus.

(27) Reglamento 18 straipsnio 1 dalies d punkte numatyta, kad atsakinga valstybė narė įpareigojama šio 23, 24, 25 ir 29 straipsniuose nustatytais sąlygomis atsiimti trečiosios šalies pilietį arba asmenį be pilietybės, kurio

prašymas buvo atmestas ir kuris paprašė apsaugos kitoje valstybėje narėje arba kuris be teisę gyventi šalyje patvirtinančio dokumento yra kitoje valstybėje.

(28) Reglamento 29 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad prašytojas arba kitas 18 straipsnio 1 dalies c arba d punkte nurodytas asmuo iš prašančiosios valstybės narės atsakingai valstybei narei turi būti perduodamas pagal prašančiosios valstybės narės nacionalinę teisę, atitinkamoms valstybėms narėms pasikonsultavus, kiek praktiškai įmanoma greičiau, bet ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo kitos valstybės narės prašymo atitinkamą asmenį perimti savo žinion arba atsiimti gavimo arba nuo galutinio sprendimo dėl skundo ar peržiūrėjimo priėmimo, jei sprendimo vykdymas buvo sustabdytas pagal 27 straipsnio 3 dalį.

(29) Pagal 29 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą tais atvejais, kai perdavimas per šešis mėnesius neįvyksta, atsakinga valstybė narė atleidžiama nuo pareigų atitinkamą asmenį perimti savo žinion arba atsiimti, o atsakomybė pereina prašančiajai valstybei narei. Šis terminas gali būti pratęstas ne ilgiau kaip iki vienu metų, jei perdavimas negalėjo įvykti dėl atitinkamo asmens įkalinimo, arba ne ilgiau kaip iki aštuoniolikos mėnesių, jei atitinkamas asmuo slapstosi.

Priskyrimo direktyva

(30) 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų 51 konstatuojamojoje dalyje nustatyta, kad pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo (Nr. 22) dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šią direktyvą ir ji nėra jai privaloma ar taikoma.

(31) Pagal 2 straipsnio h punktą šioje direktyvoje tarptautinės apsaugos prašymas – tai trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės pateiktas prašymas dėl valstybės narės apsaugos, kuris, kaip galima suprasti, siekia pabėgėlio statuso arba papildomos apsaugos statuso ir kuris aiškiai neprašo kitokios rūšies apsaugos, kuriai netaikoma ši direktyva ir kurios galima prašyti.

Procedūrų direktyva

(32) 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos 43 konstatuojamojoje dalyje nustatyta, kad valstybės narės turėtų iš esmės išnagrinėti visus prašymus, t. y. įvertinti, ar konkretus prašytojas priskirtinas prie tarptautinės apsaugos gavėjų pagal Direktyvą 2011/95/ES, išskyrus atvejus, kai šioje direktyvoje numatyta

kitaip, visų pirma, kai galima pagrįstai manyti, kad prašymus išnagrinėtų ar pakankamą apsaugą suteiktų kita šalis. Visų pirma, valstybės narės neturėtų būti įpareigosios vertinti tarptautinės apsaugos prašymo esmės, kai pirmoji prieglobsčio šalis suteikia prašytojui pabėgėlio statusą ar kitą pakankamą apsaugą ir prašytojas bus pakartotinai priimtas į tą šalį.

(33) Direktyvos 59 konstatuojamojoje dalyje nustatyta, kad pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šią direktyvą ir ji nėra jai privaloma ar taikoma.

(34) Pagal direktyvos 33 straipsnio 1 dalį be bylų, kuriose prašymas nenagrinėjamas pagal Reglamentą (ES) Nr. 604/2013, valstybės narės neprivalo nagrinėti, ar prašytojas priskirtinas prie tarptautinės apsaugos gavėjų pagal Direktyvą 2011/95, kai vadovaujantis šiuo straipsniu prašymas laikomas nepriimtiniu.

Teisingumo Teismo jurisprudencija

(35) 2022 m. rugsėjo 22 d. Teisingumo Teismas byloje C-497/21 priėmė Sprendimą *SI, TL, ND, VH, YT ir HN* (EU:C:2022:721). Byla buvo susijusi su tarptautinės apsaugos prašymų nepriimtimumo sąlygomis, kai ankstesni prašytojų prašymai suteikti tarptautinę apsaugą Danijoje buvo atmesti. Teisingumo Teismas nurodė, kad pagal Sąjungos ir Danijos susitarimo 2 straipsnį reglamentą „Dublinas III“ į nacionalinę teisę perkelia ir Danijos Karalystė. Taigi, esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, kai suinteresuotieji asmenys Danijos Karalystei pateikė tarptautinės apsaugos prašymą, kita valstybė narė, kuriai šie asmenys pateikė vėlesnį tarptautinės apsaugos prašymą, gali, jei šio reglamento 18 straipsnio 1 dalies c arba d punktuose nurodytos sąlygos yra įvykdytos, prašyti Danijos Karalystės atsiimti minėtus suinteresuotuosius asmenis (žr. šio sprendimo 49 punktą).

(36) Vis dėlto, kaip nurodyta tame sprendime, iš to negalima daryti išvados, kad, kai toks atsiėmimas neįmanomas arba neįvyksta, atitinkama valstybė narė turi teisę manyti, kad vėlesnis tarptautinės apsaugos prašymas, kurį tas pats suinteresuotasis asmuo pateikė jos institucijoms, yra „paskesnis prašymas“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies d punktą. Net jeigu Danijos Karalystei pateiktus prašymus suteikti pabėgėlio statusą šios valstybės narės institucijos nagrinėtų remdamosi iš esmės tokiais pačiais kriterijais kaip Direktyvoje 2011/95, šia aplinkybe nebūtų galima pateisinti sprendimo atmesti tarptautinės apsaugos prašymą, kitai valstybei narei pateiktą asmens, kurio ankstesnį prašymą suteikti šį statusą Danijos valdžios institucijos atmetė, net jei toks sprendimas apsiriboja aspektu dėl pabėgėlio statuso suteikimo (žr. to sprendimo 50 ir 52 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).

(37) Sprendime nustatyta, kad Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies d punktas, siejamas su šios direktyvos 2 straipsnio q punktu ir Protokolo dėl Danijos Karalystės pozicijos 2 straipsniu, turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiamos valstybės narės (išskyrus Danijos Karalystę) teisės nuostatos, kuriose numatyta galimybė atmesti kaip nepriimtina tarptautinės apsaugos prašymą (ar jo dalį), kaip jis suprantamas pagal šios direktyvos 2 straipsnio b punktą, šiai valstybei narei pateiktą trečiosios šalies piliečio ar asmens be pilietybės, kurio ankstesnį Danijos Karalystei pateiktą tarptautinės apsaugos prašymą ši valstybė narė atmetė (žr. to sprendimo 55 punktą).

(38) 2017 m. liepos 26 d. Sprendime *Mengesteab* (C-670/16, EU:C:2017:587), Teisingumo Teismas išnagrinėjo prašymo pateikimo sąvoką, kaip ji suprantama pagal reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 2 dalį. Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas nurodė, kad valdžios institucijų parengtas dokumentas negali būti laikomas prašytojo pateikta forma. Generalinė advokatė savo ruožtu savo išvadoje šioje byloje paaiškino, kad ši formuluotė pakankamai plati, kad apimtų ir valstybės narės institucijoms (pavyzdžiui, policijai, sienų apsaugos pareigūnams, užsieniečių reikalų tarnybai arba priėmimo centro darbuotojams) išdėstytą neoficialų tarptautinės apsaugos prašymą, ir oficialų prašymą, pateiktą pagal reglamento „Dublinas III“ 35 straipsnio 1 dalį paskirtoms kompetentingoms institucijoms (žr. šio sprendimo 78 punktą ir išvados 135 punktą).

Būtinybė priimti prejudicinį sprendimą

(39) *Korkein hallinto-oikeus* nagrinėjamoje byloje reikia priimti sprendimą dėl to, ar *Maahanmuuttovirasto* turėjo teisę priimti sprendimą dėl apeliančės perdavimo Danijai pagal reglamentą „Dublinas III“.

(40) Apeliančė teigia, kad jos perdavimas Danijai pažeistų negražinimo principą. Ji taip pat teigia, kad Danijos prieglobsčio procedūra ir priėmimo sąlygos turi sisteminių trūkumų, bent jau prašytojų iš Sirijos atžvilgiu. *Korkein hallinto-oikeus*, remdamasis gauta informacija, mano, kad nėra pagrindo prašyti priimti prejudicinį sprendimą šiais klausimais. Vietoj to, teikdamas prašymą priimti prejudicinį sprendimą nagrinėjamoje byloje jis siekia atsakymo į klausimą, ar tenkinamos reglamento „Dublinas III“ 18 straipsnio 1 dalies d punkte nustatytos sąlygos taikyti atsiėmimo procedūrą.

(41) Reglamento 18 straipsnio 1 dalies d punkte numatyta, kad atsakinga valstybė narė (šiuo atveju – Danija) įpareigojama šio 23, 24, 25 ir 29 straipsniuose nustatytais sąlygomis atsiimti trečiosios šalies pilietį arba asmenį be pilietybės, kurio prašymas buvo atmestas ir kuris paprašė apsaugos kitoje valstybėje narėje arba kuris be teisę gyventi šalyje patvirtinančio dokumento yra kitoje valstybėje.

(42) *Korkein hallinto-oikeus* pažymi, kad, kiek tai susiję su SESV trečiosios dalies V antraštinę dalimi, kuri, be kita ko, apima sienų kontrolės, prieglobsčio ir imigracijos politiką, Danijos Karalystė pagal Protokolą dėl Danijos pozicijos naudoja specialiu statusu, todėl skiriasi nuo kitų valstybių narių. Remdamasi Sąjungos ir Danijos susitarimu, Danija savo dalies atžvilgiu taiko reglamentą „Dublinas III“, tačiau susitarimas neapima Priskyrimo direktyvos ir Procedūrų direktyvos, todėl jos Danijoje netaikomos. Todėl Danijoje taikomos tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimo nacionalinės procedūros iš dalies skiriasi nuo kitų valstybių narių procedūrų. Taigi būtina išnagrinėti, kaip šioje byloje turi būti aiškinama reglamento „Dublinas III“ 18 straipsnio 1 dalies d punkto formuluotė „prašymas buvo atmestas“.

(43) Byloje neginčijama, kad apeliantė 2016 m. Danijoje pateikė tarptautinės apsaugos prašymą. Tuo metu jai buvo išduotas leidimas laikinai gyventi Danijoje pagal *Udlændingelov* 7 straipsnio 3 dalį. Pagal šią nuostatą leidimas laikinai gyventi išduodamas pateikus prašymą tais atvejais, kai mirties bausmės, kankinimo arba nežmoniško ar žeminamo elgesio ar bausmės grėsmė grindžiama itin rimta padėtimi kilmės šalyje, kuriai būdingas savavališkas smurtas ir išpuoliai prieš civilius gyventojus. Taip pat neginčijama, kad Danijos imigracijos institucija *ex officio* nusprendė nepratęsti apeliantės leidimo laikinai gyventi šalyje, kai baigėsi jo galiojimo laikas.

(44) Kalbant apie tarptautinės apsaugos prašymo apibrėžtį, pateiktą reglamento „Dublinas III“ 2 straipsnio b punkte, daroma nuoroda į Priskyrimo direktyvos 2 straipsnio h punktą. Šioje nuostatoje tarptautinės apsaugos prašymas apibrėžiamas kaip trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės pateiktas prašymas dėl valstybės narės apsaugos, kuris, kaip galima suprasti, siekia pabėgėlio statuso arba papildomos apsaugos statuso. *Korkein hallinto-oikeus* mano, kad „prašymas“ paprastai reiškia asmens prašymą institucijai suteikti tarptautinę apsaugą.

(45) Nagrinėjamoje byloje apeliantė tarptautinės apsaugos prašymą Danijos valdžios institucijoms pateikė 2016 m. Remiantis šiuo prašymu, apeliantė tuomet sulaukė bent iš dalies teigiamo sprendimo: remiantis jos apsaugos poreikiu, jai buvo išduotas leidimas laikinai gyventi šalyje. Kita vertus, apeliantės požiūriu, neigiamas sprendimas buvo priimtas *ex officio* pradėtoje procedūroje pasibaigus leidimo laikinai gyventi šalyje galiojimui, o ne gavus naują apeliantės prašymą. *Korkein hallinto-oikeus* kyla klausimas, ar nagrinėjama situacija yra prašymo atmetimas, kaip tai suprantama pagal [reglamento „Dublinas III] 18 straipsnio 1 dalies d punktą.

(46) Apeliantė teigia, kad bet kuriuo atveju perdavimo terminas baigėsi ir atsakomybė už prašymo nagrinėjimą perėjo Suomijai. *Korkein hallinto-oikeus* pirmiausia mano, kad *Maahanmuuttovirasto*, atsižvelgdama į byloje nustatytas aplinkybes ir 2019 m. kovo 19 d. Teisingumo Teismo sprendimą

Jawo (C-163/17, EU:C:2019:218), galėjo preziumuoti, kad apeliantė slapstėsi nuo valdžios institucijų, kaip tai suprantama pagal reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 2 dalį. *Korkein hallinto-oikeus* taip pat pažymi, kad atsakomybė už prašymo nagrinėjimą prieš pasibaigiant perdavimo terminui nepereina prašančiajai valstybei narei vien dėl to, kad ankstesnis perdavimas būtų buvęs praktiškai įmanomas. Taigi, *Korkein hallinto-oikeus* preliminariu vertinimu, perdavimo terminas dar nebuvo pasibaigęs, kiek apeliantės atveju taikoma reglamente „Dublinas III“ numatyta atsiėmimo procedūra. 2023 m. sausio 13 d. *Korkein hallinto-oikeus* priėmus tarpinę nutartį, kuria buvo uždrausta vykdyti išsiuntimą, perdavimo terminas buvo sustabdytas.

(47) Iš Teisingumo Teismo sprendimo byloje C-497/21 išplaukia, kad Danijai taikoma išimtis iš Europos prieglobsčio sistemos tam tikromis aplinkybėmis gali reikšti, kad kita valstybė narė negali atmesti kaip nepriimtino prieglobsčio prašytojo pateikto tarptautinės apsaugos prašymo, jeigu ankstesnis prašymas Danijoje buvo atmestas. Šioje proceso stadijoje *Korkein hallinto-oikeus* preliminariai konstatuoja, kad tiek, kiek apeliantės atveju netaikoma reglamente „Dublinas III“ numatyta atsiėmimo procedūra, nėra pagrindo atmesti apeliantės prašymą suteikti tarptautinę apsaugą Suomijoje kaip nepriimtina.

(48) *Korkein hallinto-oikeus* suteikė apeliantei ir *Maahanmuuttovirasto* galimybę pateikti pastabas dėl nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą projekto.

(49) Savo pastabose *Maahanmuuttovirasto* laikosi nuomonės, kad apeliantės prašymas turėtų būti laikomas atmestu 2016 m. rugpjūčio 29 d. Danijos sprendimu, kaip tai suprantama pagal reglamento „Dublinas III“ 18 straipsnio 1 dalies d punktą. Leidimas gyventi šalyje, kurį Danija suteikė apeliantei remdamasi jos apsaugos poreikiu, nebuvo tarptautinė apsauga, kaip ji apibrėžiama Sąjungos teisėje, todėl apeliantei visą laikotarpį buvo taikoma reglamente „Dublinas III“ numatyta atsiėmimo procedūra.

(50) Apeliantė savo pastabose laikosi nuomonės, kad byloje reikšmingas sprendimas yra 2020 m. lapkričio 17 d. Danijos institucijos priimtas sprendimas, kuriuo apeliantei suteiktas leidimas gyventi šalyje nebuvo pratęstas. Bet kuriuo atveju apeliantė mano, kad 2016 m. rugpjūčio 29 d. sprendimu Danijos valdžios institucijos neatmetė prašymo, kaip tai suprantama pagal reglamento „Dublinas III“ 18 straipsnio 1 dalies d punktą, nes Danija yra saistoma šio reglamento. Dėl savo specialaus statuso Danija reglamento „Dublinas III“ *de facto* netaiko visa apimtimi. Tai reiškia, kad Danijai taikant reglamentą „Dublinas III“ tarptautinės apsaugos prašymo sąvoka turi būti siejama su Danijos nacionalinėmis apsaugos ir prieglobsčio formomis.

***Korkein hallinto-oikeus* tarpinė nutartis dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikimo Europos Sąjungos Teisingumo Teismui**

(51) *Korkein hallinto-oikeus* nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą pagal SESV 267 straipsnį. Prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra būtinas tam, kad *Korkein hallinto-oikeus* galėtų priimti sprendimą nagrinėjamoje byloje.

Prejudicinis klausimas

(52) *Korkein hallinto-oikeus*, remdamasis SESV 267 straipsniu, Teisingumo Teismui pateikia tokį klausimą:

Ar 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai, 18 straipsnio 1 dalies d punktas turi būti aiškinamas taip, kad prašymo atmetimas, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, apima atvejį, kai apsaugos poreikiu grindžiamas, anksčiau atitinkamam asmeniui Danijoje jo prašymu suteiktas leidimas laikinai gyventi šalyje nebuvo pratęstas, ir sprendimas nepratęsti buvo priimtas ne šio asmens prašymu, o institucijos *ex officio*?

(53) Gavęs Teisingumo Teismo prejudicinį sprendimą dėl pateikto klausimo, *Korkein hallinto-oikeus* priims galutinį sprendimą nagrinėjamoje byloje.

<...>